

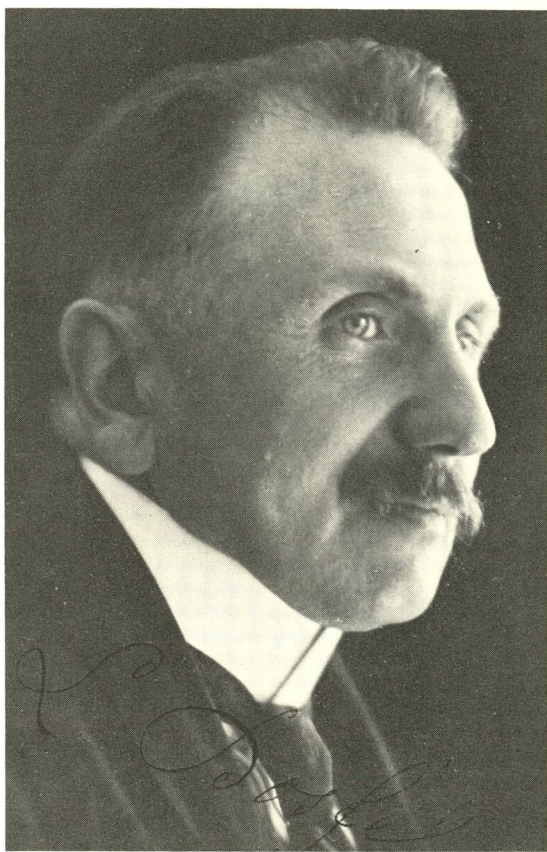
DOSFEL, Lodewijk (eigenlijk Carolus Ludovicus Maria Joseph), advocaat (Dendermonde 15 maart 1881 - Dendermonde 27 december 1925).

Promoveerde in 1901 te Leuven in de rechten. In 1902 werd hij toegelaten aan de balie van Dendermonde. In 1910 werd hij rijksambtenaar. Na lang gearzeld te hebben aanvaardde hij in augustus 1916 een benoeming tot hoogleraar aan de Vlaamse universiteit te Gent. Na de oorlog verbleef hij van 1918 tot '20 in de gevangenis. In 1920 werd hij vrijgelaten wegens ziekte. Sinds 1921 tot aan zijn dood werkte hij mee aan diverse dagen weekbladen, o.a. De Standaard, Het Vlaamsche Land, De Tijd, Averbode's Weekblad, De Nieuwe Eeuw.

Reeds vóór de oorlog had Lodewijk Dosfel een groot gezag verworven onder de katholieke Vlaamsgezinden. Op het katholiek congres te Mechelen in 1909 maakte hij grote indruk. Hij speelde een belangrijke rol in de Vlaamse studentenbeweging, trad herhaaldelijk op als redenaar op studentencongressen, op congressen van het

Davidfonds en van de Katholieke Vlaamse Landsbond. In de strijd voor een Vlaamse hogeschool en voor de vernederlandsing van het middelbaar onderwijs speelde hij een vooraanstaande rol. Voor de jaarboeken van het Davidfonds schreef hij jaarlijks een overzicht van de Vlaamse strijd. Hij schreef ook het hoofdstuk over de geschiedenis van de V.B. voor de eerste uitgave van Vlaanderen door de eeuwen heen (1912).

Onder de schuilnaam Godfried Hermans publiceerde hij gedichten. Hij gaf van 1898 tot 1914 een tijdschrift „voor kunst en letteren” uit, Jong Dietschland. Zo kwam hij in contact met Cyriel Verschaeve. Ook op rechtskundig gebied was hij bedrijvig, o.m. door de publikatie van zijn boek De Belgische wetten op het gebruik der Nederlandsche Taal (1908). Dosfel was Groot-Nederlands gezind, beschouwde zich als een geestverwant van de orangisten van 1830, was eerst „een Nederlandsche mens” en pas daarna „een Belgisch burger”. Vóór de oorlog stond hij buiten de politiek.

De oorlog en het activisme brachten Dosfel in een moeilijke situatie. Als hoogleraar te Gent verdedigde hij de vernederlandsing van de Gentse hogeschool tijdens de bezetting. („De vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool beschouwd met het oog op de plichten der Vlamingen jegens Vorst en Land.”) In 1918 publiceerde hij een brochure van de hand van Cyriel Verschaeve, waarvan het handschrift bij het uitbreken van de oorlog in zijn bezit was, doch zonder de identiteit van de schrijver te onthullen, nl. Willem van Saeftinge, 1830-1908. Met voorwoord en eenige aantekeningen, uitgegeven door L. Dosfel (1918).

Zeer belangrijk is zijn Katholiek Activistisch Verweerschrift van 1917, waarin hij loyaal staat tegenover de Belgische entiteit, maar opkomt voor de politieke zelfstandigheid van Vlaanderen en Wallonië. Het vond veel weerklank en oefende grote invloed uit. Lodewijk Dosfel was een van de meest gematigde figuren in het activisme en behield een groot gezag in Vlaanderen. Dit bleek na de oorlog, toen hij vervolgd werd: een reeks vooraanstaande Vlamingen kwam voor hem getuigen. Hij werd verdedigd door Mr. Frans van Cauwelaert en Mr. Hendrik Borginon. Op 17 juli 1920 werd hij veroordeeld tot tien jaar hechtenis. Een gratieverzoek met 36.000 handtekeningen, waaronder van al wie naam had in Vlaanderen, werd verworpen. In december 1920 werd hij wegens ziekte in voorlopige vrijheid gesteld.

DR. JUR. L. DOSFEL
HOOGLEERAAR
GENT

36522

KATHOLIEK
ACTIVISTISCH
VERWEERSCHRIFT

PRIJS : Fr. 1.50 het exemplaar;
met 25 besteld fr. 1.25 het exemplaar;
met 100 besteld fr. 1.00 het exemplaar.

GENT - 1917-1918

Al in 1919 was Dosfel opnieuw actief in de Vlaamse strijd. Hij was betrokken bij de oprichting van Het Vlaamsche Front. In het dagblad van Het Vlaamsche Front, Ons Vaderland, publiceerde hij onder schuilnaam een reeds artikelen om het activisme te verklaren. Onder de schuilnaam Thomas van der Schelden reageerde hij op de brochure van Dr. A. Fierens, Het Belgisch Vaderland. Een bijdrage tot de wijsbegeerte der Vlaamsche Beweging (1919). Zijn brochure Over het Belgisch Vaderland van Dr. A. Fierens (1919) is, na zijn Katholiek Activistisch Verweerschrift (dat na de oorlog opnieuw werd uitgegeven) een uiterst belangrijke bijdrage tot de opzet van een Vlaams-nationalistische doctrine. Na zijn veroordeling kon hij alleen nog met zijn pen en onder schuilnaam aan de Vlaamse strijd deelnemen.

Niettemin bleef hij een grote rol spelen door een rusteloze activiteit en de degelijkheid van zijn geschriften. Hij werd medewerker aan het Amsterdamse dagblad De Tijd, aan het Nederlandse weekblad De Nieuwe Eeuw en op verzoek van

Dr. A. van de Perre korte tijd ook, maar met tegenzin, aan De Standaard. Zijn belangrijkste artikelen verschenen echter onder de schuilnaam Thomas van der Schelden in het katholieke Antwerps weekblad Het Vlaamsche Land, waarin hij een Vrije Tribune ter beschikking kreeg, wat hem toeliet de Vlaamse strijd op de voet te volgen. In 1923 publiceerde hij zijn antwoord op de Enquête sur le nationalisme door het Franse tijdschrift Les Lettres van M. Vaussard gehouden. In Katholicisme en Nationalisme (1923) geeft hij de synthese van zijn opvattingen: de staat is geen doel op zichzelf, hij is slechts een middel. De staat moet de nationaliteiten eerbiedigen. België is een staat, maar er bestaat geen Belgische nationaliteit. Er bestaat wel een Vlaamse nationaliteit, een Vlaams volk, dat door de Belgische staat niet geëerbiedigd wordt. Daarom moet deze staat hervormd worden en is federalisme de redelijke oplossing waardoor het bestaan zelf van de staat niet aangetast wordt. Het is echter een minimum: het Vlaamse volk moet een eigen statuut en een eigen gezag krijgen. Zijn uitvoerigst pleidooi voor het Vlaams-nationalisme schreef Dosfel als antwoord op de brochure van Dr. Edm. Rubbens, Het gevaar van het nationalisme, in een reeks artikelen in Het Vlaamsche Land en daarna uitgeven als brochure: Het vraagstuk van het Vlaamsche nationalisme. Antwoord op Dr. Rubbens' boekje: Het gevaar van het nationalisme (1924). Reeds in 1916, tijdens de oorlog, had hij in het Duits een boekje geschreven over de Vlaamse studentenbeweging: Die flämische Studentenbewegung. Eine Skizze ihrer Geschichte. In 1924 publiceerde hij een uitvoeriger: Schets van eene geschiedenis van de Vlaamsche Studentenbeweging.

Dosfel, die zeer vroom katholiek was, heeft zware gewetensproblemen gekend: hierbij speelde „de rangorde der waarden” voor hem een grote rol. Zo kwam hij ertoe het samengaan van katholieke Vlaams-nationalisten met vrijzinnige Vlaams-nationalisten in dezelfde partij of dezelfde organisatie af te keuren. In 1922 wijzigde hij zijn houding tegenover het Vlaamsche Front. Hij meende zelfs dat de katholieke Vlaams-nationalisten geen eigen partij mochten stichten, om de katholieke partij niet te verzwakken. Weliswaar eiste hij voor de Vlaams-nationalisten de vrijheid om in de katholieke partij hun overtuiging en hun opvattingen te verdedigen, maar dat was een ijdele wens. Bijzonder pijnlijk was hij getroffen door de houding van de geestelijke overheid t.o.v. het Vlaams-nationalisme en door de vervolging van de studentenbeweging (het Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond), die hem zo na aan het hart lag. Het gezag was dan ook het thema van zijn gesprekken met priester Edward Poppe. Na het overlijden van Poppe schreef Dosfel in Het Vlaamsche Land zijn Brieven aan een doode (1924). Toen hij in 1925 de dood voelde naderen, schreef hij in een ontroerende brief aan Cyriel Verschaeve: „Ik offer mijn leven, opdat er in Vlaanderen een goed gezag zou komen.”

Men heeft Lodewijk Dosfel dan ook „het geweten der V.B.” genoemd. Hij was een zeer eerlijk, diepgelovig, moedig man, in alles en altijd trouw aan zijn beginselen en zijn overtuiging, tot geen compromissen bereid. Hij geloofde in het Vlaams-nationalisme als de enige redding voor zijn volk.

Hoewel hij jong stierf, is zijn naam in Vlaanderen blijven leven als die van een der grote figuren uit de V.B.

WERKEN: Artikelen in *De Standaard*; *Het Vlaamsche Land*; *De Tijd*; *Averbode's Weekblad*; *De Nieuwe Eeuw*; *Ons Vaderland*; *Jong-Dietschland* (1898-1914); *De Jonge Werkman* (onder pseudoniem Hlodwig, 1920-'28); - *De Belgische wetten en het gebruik der Nederlandsche taal* (1908); - *Die flämische Studentenbewegung. Eine Skizze ihrer Geschichte* (1916); - *Katholiek Activistisch Verweerschrift* (1918); - *De vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool beschouwd met het oog op de plichten der Vlamingen jegens Vorst en Vaderland. Voordracht. Antwerpen 15 oktober 1916* (1918); - *Over het Belgische Vaderland van Dr. A. Fierens. Een Bijdrage tot de wijsbegeerte der Vlaamsche Beweging* (onder pseudoniem Th. van der Schelde, 1919); - *Katholicisme en nationalisme. Antwoord op de vragenlijst rondgestuurd door het Fransch tijdschrift „Les Lettres” te Parijs, verschenen in het Octobernummer van dit tijdschrift* (1923); - *Het vraagstuk van het Vlaamsche nationalisme. Antwoord op Dr. Rubbens' boekje: Het gevaar van het nationalisme* (1924); - *Schets van eene geschiedenis van de Vlaamsche Studentenbeweging* (1924); - *Verzameld werk* (1928-'33); - *Brieven aan een doode* (1939).

LITERATUUR: A. de Bruyne, *Lodewijk Dosfel 1881-1925. Kultuurflamingant, activist, nationalist* (1967 - met bibliografie).

FRANS VAN DER ELST